

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XII. Cum Laicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

ut rem accepit, recuperare debet pretium, & meliorationem, atque fructus interim perceptos lucrari, quia si aliter diceremus, ipse in damno esset, & Ecclesia in lucro, & ideo Ecclesia ipsum decipere voluisse videtur, prout colligitur ex o. *vulturana* 25. *in causa Gl. causa* 12. q. 2. & docet *Anchoranus consilio* 12. 2. & videri potest *Abb. hic* Sin autem mala fide acceperit, in poenam privati poterit a iudice juxta *L. jubemus* & tradit *Gl. in cir. o. vulturana*.

CAPITULUM XII.

Cum Laicis.

PARAPHRASIS.

Quia Laicis, etiam pijs & religiosis, de rebus Ecclesiasticis nulla disponendi potestas concessa est, quippe quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, ideo dolendum est, quod quidam Laicorum, refrigescente caritate, immunitatem Ecclesiasticam, quam SS. Patres & saeculares Principes multis privilegijs munierunt, constitutionibus suis, seu potius destitutionibus impugnare illicite praesumant, dum alienationes feudorum, & altarum Ecclesiasticarum possessionum facere, jurisdictiones exercere, mortuaria, & alia juri spirituali annexa sibi vindicare audent. Quare in Concilio Lateran. sub Innoc. III. ad consulendum Ecclesiarum indemnitatibus, & tanta amovenda gravamina, decernitur, ut ejusmodi constitutiones, ac venditiones Ecclesiasticorum bonorum, ac feudorum, sine legitimo Ecclesiasticarum personarum assensu, praetextu potestatis Laicae factae (cum talis non constitutio, sed destitutio, ac destructio, atque jurisdictionis usurpatio sit) nullius roboris sint, & praesumptores tales Ecclesiasticam censuram coarceantur.

SUMMARIUM.

1. Violatio immunitatis Ecclesiasticae à

Laicis ex defectu charitatis, & pietatis provenit.

2. Statuta Laicorum de rebus Ecclesiasticis, vel quae his annexa sunt, nulla sunt.

Notandum primum. Immunitas Ecclesiasticae libertatis tum quoad personas, tum quoad bona Ecclesiarum non tantum ex Patrum traditione habetur, sed etiam ex Principum consensu, & datis privilegijs. De hac re egi in *lib. 4. tra. 9. c. 8.*

Notandum secundum. Violatio Immunitatis Ecclesiasticae, quae fit à Laicis ex defectu charitatis, ac pietatis erga Deum proficitur, quod ex contrario colligitur: nam qui charitate & pietate erga Deum accensu sunt, ij Ecclesias donis, ac privilegijs augent, ideo qui charitate, ac pietate destituti sunt, ejusdem Ecclesiae Immunitatem imminuere satagunt.

Notandum tertium. Potestates Laicae de rebus Ecclesiasticis statuere nihil possunt, cum ex sint extra terminos jurisdictionis suae, ac proinde talia statuta ipso jure irrita censentur. Idque non tantum intelligi debet, si decernant de ijs rebus, quae intrinsece, ac per se spirituales sunt, sed etiam si de ijs, quae secundum se quidem temporalia sunt, ut pecuniarij proventus, oblationes funebres &c. attamen annexa, si ve cohaerentia spiritualibus, qua ratione oblationes funebres annexae sunt ministerio spirituali, & proventus annui Ecclesiarum, ac monasteriorum annexi sunt spiritualibus titulis beneficiorum tum saecularium, tum regularium.

Quaerit hic *Abb. n. 6.* num valeant statuta Laicorum ordinaria de pompa funebri, ne in ea excedatur? & bene respondet, si materia, circa quam ordinatur, non conferat ad pietatem, aut animae salutem, sed potissimum ad pompam publicam, valere statutum, ut si ordinetur circa vestes lugubres, ne nimius sumptus fiat *argum. 9. anima* 22. & c. *quam preposterum* 25. *causa* 13. q. 2. Sin autem materia, circa quam ordinatur, conferat ad pietatem, & animae salu-

salutem, adeoque ea sit spiritualis, vel spiritualibus per se annexa, v.g. circa officia, cantum, cereos benedictos, oblationes, & similia, de horum moderatione statuere ad Ecclesiasticas, non civiles potestates spectat.

Notandum quartò, Violatores Ecclesiasticæ potestatis olim erant excommunicandi, sed posteriore jure ipso facto excommunicati sunt. *c. noverit 49. & c. gravem 53. de sententia excommunicationis*, & in bulla Cœna Domini, prout videre est *in cit. tra. 2. c. 2.*

CAPITULUM I.

in sexto.

Dudum.

PARAPHRASIS.

Vacante aliqua Ecclesiâ parochiali Episcopus Dulmenis cum consensu Capituli sui, decimas ejus parochiæ transtulit ad Ecclesiâ suâ Archidiaconatum, quia tenues redditus habebat, ut Archidiaconus se commodius sustentare posset. Parochus postea investitus super ijs decimis actionem movit Archidiacono, petens eas sibi restitui: Archidiaconus excepit, ab Episcopo cum Capituli consensu donatas esse sibi decimas, tanquam Archidiacono propter redituum tenuitatem, ejusque donationis, seu translationis instrumentum pro se. Intellectâ hac controversiâ refert Innoc. III. cum Ecclesiâ parochialis, dum vacaret, legitimo caruerit defensore, quem Episcopus deputare debuisset, antequam translationem faceret, & quia tractatus diligens, ac solemnus, qualis in ejusmodi perpetuis Ecclesiasticarum rerum concessionibus, & alienationibus præcedere debet, habitus non fuit, ideo eam ordinationem, & concessionem ex consilio Fratrum suorum se irritam declarare, atque decimas ad Parochiam pertinentes eidem sententialiter adjudicare, præsertim cum dictæ concessionis, aut translationis nul-

la evidens necessitas, vel utilitas appareat.

SUMMARIUM.

1. Episcopus, si velit, ut auctor principalis, res Ecclesiæ alicujus inferiori alienare, aut transferre, debet habere sui Capituli consensum.
2. Et in tali casu, si inferior Ecclesiæ Capitulum, aut rectorem non habeat, dandus ei est curator, aut defensor.
3. Neque tamen potest ea fieri in rebus, v.g. ante acceptam possessionem.
4. Neque sufficit verbis tantum assertum in genere, causam alienationis in instrumento exprimi.
5. Quamvis nonnunquam pro justitiam possit esse præsumptio.
6. Utrum, & quomodo tutus sit in conscientia ad rem Ecclesiæ in se alienatam, retinendam, quamdiu non repetitur, quando in alienatione hinc utates juris non intervenerunt.

Notandum primum. Si Episcopus res Ecclesiæ inferioris alienare, aut transferre velit, ita, ut ipse sit principalis rector alienationis, debet habere Capituli sui consensum. Ita sumitur ex hoc c. & tractat *Abb. in c. 1. n. 5. de his que sunt à Prelatis &c.*

Dico autem, si sit auctor &c. secus enim est, si Ecclesiæ inferioris rector, vel prepositus alienet cognitâ causâ necessitatis, aut utilitatis cum Episcopi auctoritate; in hoc casu non requiritur consensus Capituli Cathedralis, sed Capituli inferioris Ecclesiæ, si collegiata est, si tamen non sit collegiata sufficit auctoritas Rectoris, & Episcopi, atque idem sentiendum, si Ecclesiâ inferior vacet, eique constitutus sit defensor, & ob cognitam necessitatem alienationem constituet, cum auctoritate Episcopi, & consensu Collegij, si sit collegiata Ecclesiâ. Videri potest *Imolain cit. c. 1.*

Notandum secundum. Si res Ecclesiæ vacantis alienanda esse videatur, vel alibi